

CYBERPRAWO JAK NIE ZŁAPAĆ SIĘ W SIEĆ?

#PRAWO W SIECI

PORADNIK DLA MIESZKAŃCÓW
POWIATU WROCŁAWSKIEGO

Autor:

Hubert Plichta

Skład i opracowanie graficzne:

Katarzyna Winkler

Wydawca:

Fundacja LexCultura
ul. Fiołkowa 18/2
53-239 Wrocław
tel. 730336909

 fundacja@lexcultura.pl

 www.lexcultura.pl

 @LexCultura

 fundacja_lexcultura

POWIAT WROCŁAWSKI

Poradnik przygotowany w ramach realizacji zadania publicznego pt.:

„Cyberprawo dla młodzieży – jak nie złapać się w sieć”

realizowanego dzięki finansowaniu ze środków Powiatu Wrocławskiego

Wrocław
sierpień 2023

WSTĘP

Drodzy mieszkańcy powiatu wrocławskiego!

Przedstawiamy Wam trzecią publikację edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa prawnego w sieci, wydaną w ramach projektu Fundacji LexCultura finansowanego ze środków Powiatu Wrocławskiego.

Żyjemy w dobie cyfrowej, gdzie Internet nie jest już tylko narzędziem komunikacji czy rozrywki, ale również znaczącą częścią naszego codziennego życia. Jednak wraz z jego nieograniczonymi możliwościami, pojawiają się również zagrożenia oraz kwestie prawne, które dotyczą nas wszystkich, bez względu na to, czy jesteśmy mieszkańcami dużego miasta, czy też mniejszych miejscowości.

Niniejszy poradnik ma na celu przybliżenie najważniejszych prawnych aspektów związanych z korzystaniem z Internetu. Celem tej publikacji jest nie tylko edukacja, ale także zapewnienie narzędzi, dzięki którym będziecie mogli korzystać z globalnej sieci w sposób świadomy i bezpieczny.

Nie zapominajmy, że prawo nie jest statyczne i ciągle się zmienia, zwłaszcza w tak dynamicznym środowisku jak Internet. Dlatego warto być na bieżąco z przepisami, które mogą wpłynąć na nasze codzienne korzystanie z sieci.

Życzymy owocnej lektury!

SPIIS TREŚCI

PRAWO UŻYTKOWNIKÓW GIER.....	5
PRAWO AUTORSKIE W SIECI.....	6
PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH.....	8
FINANSE I PŁATNOŚCI W SIECI.....	9
PRAWA KONSUMENTÓW W SIECI.....	10

PRAWA UŻYTKOWNIKÓW GIER

Gry komputerowe są nieodłącznym elementem kultury cyfrowej i stanowią jedną z najbardziej popularnych form rozrywki w dzisiejszym świecie. Od strzelanek i gier przygodowych, po symulacje i gry sportowe, rynek gier oferuje szeroki wachlarz opcji dla graczy w każdym wieku. Ale czy kiedykolwiek zastanawiałeś się, jakie prawa i obowiązki masz jako użytkownik tych gier? W tym rozdziale omówimy najważniejsze aspekty prawne związane z korzystaniem z gier komputerowych.

Licencja Użytkownika Końcowego (EULA)

Kiedy instalujesz grę na swoim komputerze czy konsoli, zwykle musisz zaakceptować tzw. Licencję Użytkownika Końcowego (EULA). To umowa między Tobą a wydawcą gry, która określa, co możesz, a czego nie możesz robić z oprogramowaniem. Zazwyczaj zakazuje ona np. rozpowszechniania gry, modyfikowania jej kodu czy użycia jej w sposób niezgodny z jej pierwotnym przeznaczeniem.

Prawa autorskie

Warto pamiętać, że gra komputerowa jest chroniona prawem autorskim. Obejmuje to nie tylko sam kod gry, ale również jej grafikę, dźwięki, a nawet mechaniki rozgrywki. Naruszenie tych praw, na przykład przez nielegalne kopiowanie gry czy tworzenie nieautoryzowanych modyfikacji, może skutkować konsekwencjami prawnymi np. roszczeniem o zadośćuczynienie ze strony wydawcy gry.

Konta i mikrotransakcje

Wiele gier oferuje możliwość zakupu różnych dodatków wewnątrz gry, tzw. mikrotransakcje. Jest to legalne, ale warto być świadomym, że wydawca gry ma prawo do wycofania oferowanych produktów lub zmiany ich cen w dowolnym momencie. Ponadto, konto, na którym dokonujesz takich transakcji, często jest własnością wydawcy i może być ono zawieszane lub usunięte za naruszenie regulaminu.

Prawa i obowiązki w grach online

W grach wieloosobowych, zwłaszcza tych online, obowiązują dodatkowe zasady zachowania i etykiety, nazywane często „kodeksem gracza”. Naruszenie tych zasad, na przykład poprzez oszustwa, używanie nieautoryzowanego oprogramowania czy nękanie innych graczy, może skutkować tzw. „banem” lub innymi konsekwencjami prawnymi.

Bycie graczem w dzisiejszym świecie to nie tylko kwestia umiejętności i refleksu, ale również znajomość i zrozumienie praw i obowiązków, jakie na nas ciążą. Pamiętaj, że korzystając z gier, wchodzisz w interakcje z różnymi podmiotami – od wydawców i twórców po innych graczy – i wszyscy mają pewne prawa, które warto szanować.

PRAWO AUTORSKIE W SIECI

Prawo autorskie to dziedzina prawa, która dotyka nas na wielu płaszczyznach życia cyfrowego. Od ściągania muzyki i filmów, przez publikowanie własnych zdjęć, aż po korzystanie z różnego rodzaju oprogramowania. W tym rozdziale omówimy, jakie są prawa i obowiązki użytkowników Internetu w kontekście prawa autorskiego, jaki jest mechanizm naruszeń i jakie mogą być ich konsekwencje w świetle przepisów prawa.

Co to jest prawo autorskie?

Prawo autorskie to zestaw norm prawnych, które chronią twórców i ich dzieła przed nieuprawnionym korzystaniem. W Polsce jest to regulowane głównie przez ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Prawo autorskie chroni zarówno dzieła artystyczne (muzyka, filmy, grafiki), jak i literackie (artykuły, książki), a także programy komputerowe.

Jak dochodzi do naruszeń?

Najczęstsze formy naruszeń to:

1. nieautoryzowane kopiowanie i rozpowszechnianie materiałów chronionych,
2. wykorzystanie cudzych utworów w swoich projektach bez zgody autora,
3. modyfikacje czy adaptacje oryginalnego dzieła bez zgody twórcy.

W praktyce oznacza to, że ściąganie filmów czy muzyki z nielegalnych źródeł, jak i ich udostępnianie, jest naruszeniem prawa autorskiego. Podobnie rzecz się ma z korzystaniem z fotografii znalezionych w sieci w swoich projektach, publikacjach czy na stronach internetowych.

Konsekwencje naruszeń prawa autorskiego

Konsekwencje naruszeń prawa autorskiego mogą być różne i zależą od skali naruszenia.

- 1.** Kary finansowe: Mogą sięgać od kilkuset do nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych.
- 2.** Odpowiedzialność karna: Za naruszenia prawa autorskiego można odpowiedzieć przed sądem. Kary mogą sięgać od grzywny, poprzez ograniczenie wolności, aż do kary pozbawienia wolności do lat 2.
- 3.** Odpowiedzialność cywilna: Twórca, którego prawa zostały naruszone, może domagać się m.in. zadośćuczynienia i zaprzestania naruszeń.

Warto podkreślić, że w Polsce występuje stosunkowo duża świadomość na temat prawa autorskiego i coraz częściej dochodzi do sądowych spraw związanych z jego naruszeniami.

Jak się chronić i co robić w razie naruszenia?

- Zawsze szukaj informacji o licencji: Przed użyciem jakiegokolwiek materiału sprawdź, na jakich warunkach możesz go używać.
- Ustal zasady korzystania: Jeśli jesteś twórcą, zawsze jasno określaj, na jakich warunkach inni mogą korzystać z Twojego dzieła.
- Korzystaj z legalnych źródeł: To najlepsza metoda na unikanie problemów.
- Jeśli dojdzie do naruszenia: Skontaktuj się z prawnikiem specjalizującym się w prawie autorskim. Możesz również skorzystać z mediacji lub bezpośrednio skontaktować się z osobą naruszającą Twoje prawa, aby rozwiązać problem.

Prawo autorskie to skomplikowana, ale niezwykle ważna dziedzina prawa w erze cyfrowej. Naruszenia mogą skutkować poważnymi konsekwencjami, zarówno finansowymi, jak i karnymi. Dlatego warto znać swoje prawa i obowiązki, by korzystać z dobrodziejstw Internetu w sposób świadomy i legalny. Informacje zawarte w tym rozdziale mają charakter ogólny i nie zastąpią profesjonalnej porady prawnej. Jeżeli masz dodatkowe pytania lub wątpliwości, zalecamy skonsultowanie się z prawnikiem specjalizującym się w tej dziedzinie.

PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH

Przetwarzanie danych osobowych to jedno z najbardziej kontrowersyjnych zagadnień w cyfrowym świecie. Odpowiedzialność za jego prawidłowe wykonanie spoczywa na administratorach danych, ale użytkownicy również mają swoje prawa i obowiązki. W Polsce regulacje dotyczące tego tematu wynikają głównie z Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych (tzw. RODO).

Zgody marketingowe

W kontekście marketingu, zgoda na przetwarzanie danych często bywa wymagana, by firma mogła wysyłać np. materiały promocyjne. Użytkownik ma prawo wyrazić lub odmówić udzielenia takiej zgody.

Zgody marketingowe często udzielane są w formie zaznaczenia odpowiedniego okienka na stronie internetowej lub w aplikacji, czym upoważniamy np. przedsiębiorcę do przesyłania materiałów reklamowych, ofert specjalnych, newsletterów itd.

Cofanie zgody na przetwarzanie danych

Jeżeli przetwarzanie danych osobowych odbywa się na podstawie zgody, użytkownik ma prawo ją w każdej chwili cofnąć. Wówczas przedsiębiorca nie będzie miał prawa wysyłać nam materiałów marketingowych. Cofnięcie zgody nie wpływa na legalność przetwarzania, które odbyło się przed jej cofnięciem. W Polsce, takie prawo wynika z artykułu 7 RODO.

Jak cofnąć zgodę?

1. Kontaktując się bezpośrednio z administratorem danych.
2. W niektórych serwisach możliwe jest cofnięcie zgody za pośrednictwem ustawień konta użytkownika.

FINANSE I PŁATNOŚCI W SIECI

W dobie cyfryzacji coraz więcej transakcji finansowych odbywa się w sieci. Od zakupów przez Internet, po przechowywanie środków na kontach bankowych online – bezpieczeństwo finansów w sieci stało się jednym z najbardziej palących problemów dla każdego użytkownika. W tym rozdziale dowiesz się, jak zabezpieczyć swoje finanse online.

Metody płatności i ich bezpieczeństwo

- **Przelew bankowy:** To jedna z najbezpieczniejszych form płatności online. Polskie banki stosują różnorodne mechanizmy zabezpieczające, takie jak autoryzacja dwuetapowa.
- **Karta kredytowa/debetowa:** Choć wygodne, karty mogą być podatne na różnego rodzaju oszustwa, jak np. phishing. Należy zawsze korzystać z systemów autoryzacji takich jak 3D Secure.
- **Płatności mobilne:** Google Pay, Apple Pay i inne systemy płatności mobilnych często oferują dodatkowe warstwy zabezpieczeń, takie jak biometria.
- **Płatność BLIK:** Ta metoda płatności wymaga wprowadzenia na stronie sprzedawcy lub na Twoim urządzeniu tylko cyfrowego kodu, a zatwierdzenie transakcji następuje na Twoim zaufanym urządzeniu. Pamiętaj jednak, żeby dokładnie sprawdzać szczegóły autoryzowanej operacji, zanim ją zatwierdzisz. Nikomu nie przekazuj kodów BLIK (np. przez telefon), niezależnie jak „poważnie” to będzie uzasadniał, a gdy chcesz użyć BLIKA, aby pomóc znajomemu, rób to ostrożnie. Pamiętaj, że odebranie pieniędzy przestanych BLIKIEM nie wymaga klikania żadnych linków i podawania danych.

Zasady bezpiecznych transakcji

- **Sprawdzanie stron:** Przed dokonaniem płatności warto sprawdzić, czy strona, na której się znajdujemy, korzysta z protokołu HTTPS.
- **Ostrożność z linkami:** Unikaj klikania w linki do stron bankowych czy platform płatności przesłane w mailach, mogą to być próby phishingu.
- **Hasła i autoryzacja:** Korzystanie z silnych, unikatowych haseł oraz dwuetapowej autoryzacji jest wskazane na wszystkich platformach finansowych.
- **Oprogramowanie antywirusowe:** Odpowiednio skonfigurowane oprogramowanie antywirusowe jest dodatkową warstwą ochrony.

PRAWA KONSUMENTÓW W SIECI

Kupowanie online oferuje wiele udogodnień, ale niesie ze sobą także pewne ryzyka. Aby zminimalizować te ryzyka i dokonywać bezpiecznych zakupów, warto pamiętać o kilku zasadach:

- 1.** Sprawdź tożsamość sprzedawcy: Upewnij się, kto stoi za sklepem internetowym. Zbadaj, czy firma jest rzeczywiście zarejestrowana i czy nie ma negatywnych opinii na jej temat.
- 2.** Międzynarodowe zakupy: Zastanów się dobrze, zanim zdecydujesz się na zakupy od sprzedawcy zlokalizowanego poza Polską, ponieważ mogą się z tym wiązać dodatkowe ryzyka.
- 3.** Obecność regulaminu: Nie kupuj na stronach, które nie mają jasno określonego regulaminu.
- 4.** Analiza regulaminu: Zawsze przeczytaj regulamin i upewnij się, że nie zawiera on zapisów, które mogą być dla Ciebie niekorzystne lub są sprzeczne z prawem. Jeśli tak, lepiej odpuść sobie zakupy w tym miejscu.
- 5.** Porównaj ceny: Jeżeli cena produktu lub usługi znacząco różni się od tego, co jest powszechnie akceptowane na rynku, to może to być sygnał, że mamy do czynienia z oszustwem.

Pamiętając o tych zasadach, zwiększamy swoje szanse na bezpieczne i satysfakcjonujące zakupy w Internecie.

Odstąpienie od umowy zawartej w Internecie

W sytuacji zakupów online, konsumenci nie mają takiej możliwości bezpośredniego zbadania produktu, jak w przypadku zakupów w sklepach stacjonarnych. Dlatego prawo pozwala na rezygnację z tak zawartej umowy. Istnieje kilka istotnych punktów, o których warto pamiętać, gdy chcemy skorzystać z tego prawa:

- **Okres na rezygnację:** Po odebraniu zakupionego produktu masz 14 dni kalendarzowych, aby zrezygnować z umowy.
- **Brak obowiązku uzasadnienia:** Nie jesteś zobowiązany tłumaczyć sprzedawcy, dlaczego rezygnujesz z zakupu.
- **Możliwe koszty:** Rezygnując z zakupu, musisz liczyć się z koniecznością poniesienia pewnych kosztów, na przykład związanych z odesłaniem produktu do sprzedawcy.

- Czas na odesłanie produktu: Po zrezygnowaniu z umowy masz dodatkowe 14 dni, aby odesłać zakupiony towar.
- Obowiązki sprzedawcy: Sprzedawca ma obowiązek przyjąć zwrócony produkt i zwrócić Ci pieniądze w ciągu 14 dni od otrzymania zwróconego towaru.
- Zwrot kosztów: Sprzedawca musi zwrócić Ci cenę produktu oraz koszty najtańszej dostępnej opcji wysyłki.
- Ograniczenia w użytkowaniu: W czasie, gdy decydujesz o rezygnacji, możesz korzystać z produktu tylko w taki sposób, jakbyś mógł to zrobić w sklepie stacjonarnym. Nadmierne zużycie może skutkować mniejszym zwrotem pieniędzy.

Wyjątki: Pamiętaj, że są sytuacje, w których nie można zrezygnować z umowy, np. gdy produkt został wykonany na indywidualne zamówienie lub gdy umowa dotyczy np. rezerwacji hotelowej czy biletów na imprezy.

Znajomość tych zasad pomoże Ci w pełni korzystać z przysługujących Ci praw jako konsumenta w zakupach online.

